

żony poprzecznie miał zdecydowanie grzebieniasty pokrój. Równoległe do obu brzegów wydłużonej korony uszeregowane były w kilku rzędach pręciki, w jej wnętrzu zaś widoczny był — w kształcie szerokiej taśmy — białawy słupek. Taśma ta, związająca się w podłużny, rozdzielony na dwa odcinki rulonik, na wolnym brzegu miała ustawione w szereg liczne znamiona słupka, przypominając szeroki, o krótkich, tępych ząbkach grzebień do włosów (górny fragment kwiatu w zbliżeniu — ryc. 6).

Pobierając pyłek z równocześnie kwitnącego, normalnego okazu *Mamillaria zeilmanniana* i przynosząc go na znamiona staśmionego słupka, próbowałem zapylić oryginalny kwiat. Czy zabieg ten udał się i czy uzyska się owoc — i jaki, czy wykształci on nasiona i — co najciekawsze — czy w ewentualnym kolejnym, uzyskanym z nich pokoleniu znajdą się następne okazy formy *cristata* — wykażą dalsze obserwacje. Interesujący wydaje się również fakt, że opisywany okaz grzebieniastej mamilarii nie wydał ani jednego więcej kwiatu, jakkolwiek okaz macierzysty, z którego pochodził przeszczepiony przed 2 laty odcinek, jak zwykle obficie zakwitł.

BOLESŁAW OSIŃSKI
Ogród Botaniczny IHAR'u
Bydgoszcz

GAZANIA W OGRODZIE BOTANICZNYM W BYDGOSZCZY

Rodzaj *Gazania* Gaertn. z rodziny *Compositae* obejmuje 30 (wg niektórych autorów 40) gatunków. W naturalnych warunkach występują one w Afryce południowej, jako rośliny roczne, trwałe, a nawet półkrzewy.

Wśród cenionych roślin ozdobnych w kolekcjach ogrodów botanicznych notowany jest mieszaniec *Gazania* × *splendens* hort. Jest to roślina jednoroczna, rosnąca silnie, rozkrzewiona w szyjce korzeniowej do 40 i więcej zrosniętych ze sobą rozetek. Liście, wyrastające z przyziemnych rozetek, są wydłużone, łopatkowate, niekiedy nieregularnie wrębne, od spodu srebrzystobiałe, do 20 cm długie. Na silniejszych okazach występuje ponad 200 liści, tworzących kopulastą kępkę. Koszyczki kwiatowe, średnicy 7—8 cm, wyrastają pojedynczo na pędach kwiatonośnych wysok. do 50 cm. Koszyczki są obrzeżone pojedynczym wieńcem kwiatów języczkowych, o barwach od mlecznobiałej do pomarańczowej, a sporadycznie nawet brązowej. U podstawy kwiatków języczkowych występują ciemne plamki, które tworzą charakterystyczny ciemny pierścień wewnątrz koszyczka kwiatowego. U niektórych okazów brak omawianego ciemnego pierścienia. Kwiatki rurkowe są koloru kwiatków języczkowych.

Gazania zakwita w połowie czerwca i kwitnie do pierwszych przymrozków, dając po kilka, a później po kilkanaście „kwiatów” równocześnie. Wartość dekoracyjna zarówno liści, jak i pięknych koszyczków kwiatowych zachęca do wykorzystania gazanii jako rośliny rabatowej, mimo niewątpliwej wady wyrażającej się zamy-

kaniem „kwiatu” przed wieczorem oraz w dni pochmurne i deszczowe. Roślina ta rozwija słaby system korzeniowy, stąd określone wymagania uprawowe.

W Ogrodzie Botanicznym IHAR’u w Bydgoszczy *Gazania splendens* uprawiana jest od trzech lat, jako roślina jednoroczna, znajdując coraz to szersze zastosowanie na rabatach kwiatowych. Jest to jedno z najdalej na północ wysuniętych stanowisk tego gatunku. W katalogach nasiennych innych ogrodów botanicznych naszej i bardziej północnych szerokości geograficznych *Gazania splendens* nie jest podawana. W warunkach naszego mikroklimatu miejskiego rośnie dobrze i wydaje płodne nasiona.

Uprawa gazanii, rośliny tropikalnej, w naszym klimacie wymaga przyspieszenia pod szkłem i w zasadzie pokrywa się z uprawą innych roślin ozdobnych, wysiewanych wiosną w szklarni, przenoszonych następnie do inspektu i wysadzanych później do gruntu.

Wysiewu dokonuje się w pierwszej dekadzie marca od skrzynek w cieplej szklarni. Wschody następują po 5—7 dniach. Gdy siewki wytworzą pierwsze dwa listki, pikuje się je do doniczek 8—9 cm i przenosi do ciepłego inspektu, gdzie pozostają do czasu wysadzenia na rabaty. Doniczki zagłębia się całkowicie do ziemi, co pozwala na lepsze utrzymanie niezbędnej wilgotności. Do wysiewu i doniczkowania wykorzystuje się ziemię kompostową z domieszką 1/5 piasku. Utrzymywanie roślin w doniczkach przez dłuższy okres czasu jest konieczne z uwagi na słabszy system korzeniowy, przy równoczesnym silnym ulistnieniu. Przesadzanie roślin bez bryłki ziemi powoduje podsychanie liści i znaczne zahamowanie wzrostu.

Początkowy rozwój roślin w szklarni i inspekcje jest powolny, jednak ciągły. Przybywa liści, a w końcu maja ukazują się pierwsze koszyczki kwiatowe. Od momentu zakwitania przybywa też rozetek.

Wysadzanie gazanii na rabaty odbywa się w połowie czerwca, jako drugi rzut dekoracyjny po bratkach, niezapominajkach i innych wiosennych roślinach. Tam gdzie warunki na to pozwalają można je sadzić w pierwszych dniach maja bez obawy przymrozków wiosennych, znosi bowiem ona mrozy do—5°C. Po wyjęciu z doniczek sadi się rośliny wraz z bryłką ziemi w rozstawie 30×30 cm wyłącznie na stanowiskach słonecznych, do gleby żyznej, niezbyt ciężkiej. W lecie wymaga podlewania. Przed posadzeniem do gruntu wskazane jest zasilanie wieloskładnikowymi nawozami pomocniczymi w średniej dawce.

Dla pozyskania nasion najlepiej jest założyć oddzielny zagon z wybranych już w inspekcje roślin, wyróżniających się pięknym ulistnieniem oraz bogatymi koszyczkami kwiatowymi. Jest to pożądane i z tego względu, że utrzymywany na rabacie do wydania nasion „kwiat”, a później rozsypujące się nasiona nie wyglądają estetycznie.

Gazania może pozostać w gruncie do pierwszych silnych mrozów, bowiem październikowe przymrozki jej nie szkodzą, przestaje jedynie kwitnąć, zaś srebrzyste liście w dalszym ciągu wyglądają ozdobnie.

LITERATURA